

ԻՐԱՎՈՒՆԿ

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՓԱՂԱՓԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԵՆ ԶՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ներկայ 1897 թվականի
Պոչտային համար 50 ֆրանկ
» » վեցամսեայ 5 »
Արտասահմանի » 12 »
» » վեցամսեայ 6 »
ԿԱՆԽԻՆ ՎՃԱՐՆԵԼԻ

Համակ դրամ եռայնի դրկել հետնեւայ հասցեով
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԻՐԱՎՈՒՆԿ ԼՐԱԳՐՈՑ ՎԱՌԱ (ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ)
Редакция на вѣстникъ Редаction du journal
„Иривункъ“ „Iravounek“
ВАРНА (България). VARNA (Bulgarie)

Խմբագրութեան ուղղակի գրութիւնք
էս չեն որոշիր եւ յարմար դասուած-
ները միայն կը հրատարակուին անպո-
ղովի կամ մասամբ:
Խմբագրութեան տնային 20 ամսեայ տե-
րեւէն աւելի անգամներու համար 20 0/0
զեղչ կը լինի:

ԹՈՒՐԲԻ Ի ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Ա.

Եթէ իմաստասէրի աչքով դի-
տենք մեր հանրային կեանքի դա-
նազան հրեւոյթները, որոնք յա-
ճախ իրարու հետ անկուպ և մին-
չեւ իսկ հակասական կերեւին,
տեսակ մը զարմանք կը պաշարէ
մեր միտքը:

Ժողովուրդ մը որուն մտացիու-
թիւնը, ամէն կերպ զարգանալու
ընդունակութիւնները առածիկարգ
անցած են, որ իր գոյութեան
պայմանները կազմող բարոյական
այնքան զօրաւոր ուժեր ժառանգեր
է իր պապերէն քառասուն քարե-
րէ ի վեր, ինչու համար դատա-
պարտուած ըլլայ դարերով կրելու
թուրքին լուծը, ստրուկն ըլլալու
պետութեան մը, որուն բոլոր ա-
ռաւելութիւնը նիւթական կոշտ
ուժի մը մէջ կայացած է:

Բոլորովին նիւթապաշտ ըլլանք
բառին ամէնէն յոռի իմաս-
տով և ընդունինք պաղտապէս թէ
այս աշխարհի մէջ միշտ իրաւուն-
քը զօրաւորագունին եղած է և
միշտ պիտի ըլլայ անպայման:
Բայց մարդկային ցեղին պատմու-
թիւնը չհաստատուիր այդպիսի տե-
սութիւն մը: Իրաւ է որ սուրն ու
սուրնը մեծ դեր խաղացած են
ազգերու կեանքին մէջ և վճա-
կան ազդեցութիւն ունեցեր են ա-
նոնց ճակատագրին վրայ, սակայն
սուրին վախը միայն, ինքնին եր-
բէք բաւական եղած չէ մշտնջե-
նապէս զապելու մտաւոր և բարո-
յական առաւելութիւններով օժ-
տուած ժողովուրդ մը, որքան ալ
վերջինը տկար ըլլայ նիւթապէս:
Շատ բնական է այս: Ուր բա-
րոյական արժանիք կայ, մտային
ընդունակութիւններ կան, հոն ա-
նոնց շնորհիւ կը ստեղծուին նաեւ
հարկաւոր նիւթական ուժերը,
երբ ասոնք հանգամանքներու բեր-
մունքով թուլցած են, կամ ազգի
մը նորանոր պէտքերուն և պա-
հանջներուն համար անբաւական
դարձեր են:

Ուրիշ խօսքով, ժողովուրդ մը
տար տարրի մը տեսական տիրա-

պետութեան ներքեւ կրնայ ընկ-
նուիլ, նոյնիսկ անոր հետ ձուլուիլ
միայն այն ատեն՝ երբ տիրող տար-
րը ոչ միայն նիւթապէս այլ և
բարոյապէս գերակայ հանգիստ-
ցիր է նուաճուածին հանդէպ:

Հայաստան այս տեսակէտով իր
արտակարգ և բացառիկ երեւոյթ
մը կը ներկայանայ մեզ: Գուցէ
մեր հայրենիքը պատմութեան մէջ
անզուգական օրինակ մըն է, ո-
րուն վրայ կը տեսնենք թէ կրնայ
միմիայն թուրի և ճոկանի վրայ
հաստատուած բռնապետութիւն
մը հինգ հարիւր տարի ստրկու-
թեան շղթաներու մէջ պինդ կաշ-
կանդուած պահել ժողովուրդ մը
որ բարոյապէս միշտ այնքան բար-
ձր երեւցած է զինք ճշող բար-
բարս տարրէն:

Ազգերու կեանքը սահմանող
պատմական-բարոյական օրէնքները
բացառութիւն մը ըրին արդեօք
երբ կարգը հայ ազգին եկաւ և
այդպէս զայն յաւիտենական ան-
բախտութեան մը մատնեցին: Գրե-
թէ այս նշանակութիւնը ունի ա-
մէնուս շրթերուն վրայ իր բա-
ցարձակ ճշմարտութիւն յեղյե-
ղուող սա խօսքը. «մենք դժբախտ
ազգ մ'ենք»:

Այս ըմբռնումը որքան սխալ
այնքան ալ վնասակար է: Տիե-
զերքը վարող օրէնքները նոյնն են
ամենուրեք և ամէնուն համար:
Որքան զիտութիւններ կը յա-
ռաջանան, այնքան կը պարզուի
սա ճշմարտութիւնը թէ մեզ ան-
ծանօթ բնական օրէնքներու ար-
դիւնք է, ինչ որ բացառութիւն
կամ դիպուած կերեւի մեզ բնու-
թեան մէջ:

Պէտք չէ ուրեմն անսովոր դիպ-
ուածի կամ հայուն չարաբախտու-
թեան վերագրել թուրքին տիրա-
պետութիւնը Հայաստանի վրայ,
ինչ որ կրնայ սա աղետալի հե-
տեանքն ունենալ որ ժողովուրդին
միտքն ու կամքը կը կաշկանդէ,
որովհետեւ ան անկարելի ու անօ-
գուտ կը նկատէ բախտին անյեղի
տնօրինութիւններուն դէմ մաքա-
ռիլ:

Պէտք է ուրիշ տեղ որոնել մեզ
զբաղեցնող այս պատմական երե-

ւոյթին պատճառները:

Իրօք լոկ բիրտ ուժն է որ
Հայաստանի մէջ հինգդարեան
յաղթանակ մը կը վայելէ բարոյա-
կան անապական ու անվիճելի ու-
ժերու վրայ: Բարոյականը բա-
ցարձակապէս կը պակսի՝ և միշտ
պակաս՝ է արդեօք մեր բռնաու-
րին, և միւս կողմէն՝ այն առաւե-
լութիւնները և առաքելութիւն-
ները, որոյմով կը պարծինք և
թուրքէն գերիվեր կը գասնեք
ինքզինքնիս՝ չե՞ն բաղխեր զիրենք
զոնէ մասամբ հակադէմ ու մեր
բարեբերուն մէջ արմատացած չար-
աղէտ ուժերու:

Ի՞նչու ՏԷ ԶԷՓՈՒ ՏՕՈՒՆԱՆ

Երկու ամիսն անգամ մը այս
անունով գրքոյի մը կը հրատա-
րակուի հայր Շարմիսի հսկո-
ղութեան ներքեւ ի Բարիդ: Ըն-
դարձակ համարատուութիւն մըն
է Արեւելի մէջ (գլխաւորապէս
Տաճկաստան ու Պարսկաստան) կա-
թոլիկ միսիոնարութեան գործու-
նէութեանը հաւատքի ու փրանս-
կրթութեան տարածումի մասին:

Արդէն լոյս ելած է նոյնմբը-
դեկտեմբերի գրքոյից, որ մեծ
մասամբ զբաւուած է նկարագրու-
թեամբը քրիստոնէից վիճակին
Հայաստանի մէջ: Այս ուսարսփ
աղբող յայտնութիւններ կան:
Գրքոյի սկիզբը դրուած է Սուլ-
թանի առաջին բարտաղար թահ-
սին պէյի հետեւեալ շրջաբերական
հեռագիրն ուղղուած նահանգնե-
րու կուսակալներուն:

«Հաւեցաւ թէ հրամաններ տըր-
ւած են հիւպատոսներուն քըն-
նութիւն կատարելու ի մասին
հայերու թիւին Սնատուրի մէջ,
անոնց թշուառութեան մատնուած
զաւկներուն, անոնց որ իսլամա-
ցան, իսլամներու տուններու մէջ
պահուած կ'ընտան, հայ ընտա-
նիքներու աղքատութեան և ա-
նոնց որ դատապարտուեցան: Արդ,
որովհետեւ յայտնուած է թէ հա-
յերն իրենք կազմակերպած ու ա-
ռաջ բերած են խռովութիւնները,
և թէ իրենց նախադրականը

նախատեսուած չէր, անհերքելի
է որ իսլամ կ'ընտան և աղաք մնա-
ցած են անոնց ձեռքը: միւս կող-
մէ, նոյնքան ստոյգ է նաեւ որ հայ
կ'ընտան ու աղաք չեն ինկած իս-
լամներուն ձեռքը:

«Այսու հանգերձ միշտ ջանք
կըլլայ անդադար քննութիւններ
կատարելու՝ հայերն իբրեւ զոհ
ցոյց տալէ նպատակով, և զի այս
փորձեր վնասակար են կայս. կա-
ռավարութեան, ուստի իմանալ-
նուդ պէս հիւպատոսներուն այդ
գործը, ջնջելու համար անոնց
ստույթեանց ու զրպարտութիւննե-
րուն ազդեցութիւնը, որ կրնայ
մեծապէս վնասել կառավարու-
թեան, պարտիք իսկոյն անհրա-
ժեշտ միջոցները ձեռք առնել զա-
նոնք արգելելու և միանգամայն
մեզ իմաց տալ որպէս կը պահան-
ջէ անձնուիրութեան ու հաւա-
տարմութեան պարտքը:

«Եթէ այլապէս վարուիք, պա-
տասխանատու պիտի մնաք և իբ-
րեւ դաւաճան նկատուիք կառավա-
րութեան և իսլամութեան:

«Նոյնպէս անհրաժեշտ է որակ-
ներեւցոյց տաք հայերուն աւերումի
և նախադրական արարքները
որոնք առաջ պիտի գան հիւպա-
տոսներուն քննութեան ու դատա-
վարութիւններէն:

«Ուրեմն Սուլթանին հրամանով
է որ պալատան Ա. քարտուղարը
իր 1313 սեպտեմբերի հեռագրով
ձեզ կ'իմացնէ ամէն հարկաւոր
խնամք այս եղանակով տանելու
պարտքը. հետեւապէս, ըստ կայս.
իրատէի, այս նպատակով դուք
պարտաւոր էք գործադրել ամէն
անհրաժեշտ փութկոտութիւն և
միջոցներ»:

Սոյն պաշտօնագրէն կը հետեւի
որ հայերը ջարդած են խեղճ
թուրքերը ու զանոնք կողոպտած:
Այս էր պակաս: Բայց շատ չգար-
մանանք այս անյուր ստույթեան
վրայ որ մեր ամէնէն ռիսկերիմ թըշ-
նամիւն կողմէ կուգայ. հապա ի՞նչ
ըսել պատ. Հիփոթորթի պէս քրիս-
տոնեաներու որոնք ամէն բան
տեսնելէ ու ճշմարտութեան թա-
փանցելէ յետոյ՝ չեն ամփնար հաս-
տատուութիւնները ամօթալից
ստույթիւնները:

վանէն գրուած թղթակցութիւն մը մանրամասն կը պատմէ բռնի իսլամացած հայերուն վիճակը, Դրան նենգամիտ ընթացքը՝ դեռ պահներուն միջամտութեան ատենը ի նպաստ յիշեալ խեղճերուն։ Թըղթակիցը կըսէ թէ ցուցակներ պատրաստած է, թէեւ մեծ դժուարութեամբ, Արճէշի, Աղբակի, Թիմարի, Կառկառի, Խոշապի, Ատիւճէվազի, Խալաօթի, Նորտուզի, Կարճկանի, Շատախի և վանի շրջականերուն մէջ իսլամացած հայերուն մասին։

Յաջորդ յօդուածը, զոր ստորագրած է նոյն ինքն հայր Շարմիւն, մեծ գիծերով կը նկարագրէ բրիտանական տարրին յետին ծայր թշուառութիւնը Անատոլիոյ մէջ։ Ամենէն արգահատելի են մանաւանդ այդ կիներն ու որբերը, որոնց այլը կամ հայրը սրախողիւղ եղած ըլլալով, չիկայ անոնց պէտքերն հոգացող։ «Իրենց անճառ թշուառութեան մէջ, կըսէ, անոնք ստիպուած են խնդրելու բողոքականներուն և նոյն իսկ թուրքերուն օգնութիւնը ուրոք փոխան իրենց նպաստներուն ուրացում կը պահանջեն, ապա թէ ոչ ցուրտէ, նօթութենէ ու թշուառութենէ պիտի կորնչին» եթէ չուտով օգնութեան չհասնին։

Պարսկաստանի առաքելական նուիրակ Պ. Յ. Լէնէ սրտաշարժ նամակի մը մէջ կը պատմէ թուրք պարսիկ սահմանագլխի հայոց քաշած անհնարին հարստահարութիւնները՝ թէ՛ իրենց կրած պարտութենէն մոլեգնած քիւրտերուն և թէ այս վերջիններուն դէմ զըրկուած պարսիկ զինուորներուն աւարառութեանցը երեսէն։ Տիրող խեղճութիւնը անկարագրելի է, ձմրան այս ամէնէն սարսափելի և զանազին մէջ։

Խարբերդի առաքելական միսիօնար հայր Լիւտովիք յոյժ ընդարձակ ու մանրամասն նամակ մը հրատարակած է Շարմիւնի

այս շահեկան գրքոյկին մէջ, ուր կը խօսի Տիգրանակերտի, Ուրֆուի, Մէրսինի, Խարբերդի և այլ տեղերու միսիօնարական հաստատութեանց ու անոնց գործերուն վրայ։ Կաթոլիկ դպրոցները մեծ ծառայութիւն կը մատուցանեն հոյ որբերուն որք կը պատսպարուին և կը դաստիարակուին։ Գրքոյկին մնացեալ մասը նուիրուած է Երուսաղէմի միսիօնարական հաստատութեանց վերաբերեալ տեղեկութիւններու որոնք չեն շահագրգռեր մեզ։

Ե.

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ

Սօֆիա, 19/27 Դեկտ.

Մակեդոնական խնդիրը որ մեր հայկականին պէս արեւելքի հրատապ խնդիրներէն է և մերթնէր մերթ կը յուզուի, երեք շաբաթէ ի վեր դարձեալ կը զբաղենք միտքերը։

Նախ քէօսթէնտիլէն մի. մասնաւոր հեռագիր գուժեց որ թիւրքեր քսանի մօտ քրիստոնեայ գիւղեր և քաղաք գրեթէ միսիօնարացած, բնակիչներն ալ ջարդուբուրդ ըրած են և թէ 500է աւելի փախստականներ նոյն քաղաքն ապաստանած օգնութիւն կուզեն։ Հետզհետէ եկան նոյն մոօք ուրիշ հեռագիրներ ալ. հակառակաբար լրագիրները անխտիր ամէնքն ալ արձագանգ տուին այդ լուրերուն՝ թէեւ իսկըզբան առանց որ և է գիտողութեան և քննադատութեան։ Կըլլաւ Մաքեդոնիայի միտին յաւելումներ ալ հրատարակեց ժամ ժամին լուր տալու համար, ունեցնելով և յուզիչ գիտողութիւններ. ապա սկսան թափել թըղթակցութիւններ և ահա լրագիրք ալ սկսան իրենց քննադատութիւններ և յարձակումներ. տեղի ունեցան միթիւններ և տրուեցան տաք և յանդուգն որոշումներ։

տագրելու։ Այդ նիւթական ուժը Փոքր-Ասիայի և չըջակայ պետութեանց անկերպարան գրութենէն օգտուելով միտեցաւ իսլամութեան ապկառը գառնալ։ Օսմանցիին իսլամութեան յառաջապահ գունդը նկատուեցաւ, որուն գրօշին տակ մտնել ահապարեցին ամէն ազգի Միսիօնարներ, ամենայնադուզն արկածախնդիրներ, որոնց փափագն էր իրենց կեանքի գնովը իսլամութեան տարածմանը ծառայել։ Օսմ. ազգի զօրանալուն մեծապէս նպաստեց ուրեմն մէկ կողմէն ինքզինք իսլամութեան ախոյեան և ներկայացուցիչ ցուցնելը, միւս կողմէն՝ իր օրրանի չուրջը և հեռուները գանդուող ազգերուն թուլութիւնը և իրարմէ բաժան բաժան ապրիլը։ Արդէն Մուրատ Ա. ի օրով Օսմանցիները Եւրոպա մտան։ Պուլկարիա, Սերպիա, Հունգարիա, Պոնիս, Վալաքիա պատրաստուած էին զոհ լինել ոգևորուած, աշխարհակալական ձգտումներով օրորուող և անհամեստ ուժեղ ազգի մը։ Մարիճայ-Գոսովայ իրենց հերոսական ընդդիմադրութեամբ անկարող եղան Ասիական այս պատերազմաւոր ժողովուրդի առաջին առնել։ Երբ արդէն Պալքանեան թերակղզիի հարաւային մասը անցած էր Օսմանցիներու ձեռքը, այն ժամանակ միայն Եւրոպական ազգերը ահսան այն մեծ վտանգը, որ իրենց ալ կըսպառնար։ Ուրբանոս Ե. Պապը խաչակրաց ընդհանուր արշաւանք քարոզեց այս նոր բարբարոսներու գէմ. իր ձայնը անլսելի մնաց։ Իսլամացութիւն մը կազմուեցաւ, որուն մէջ մտան բազմաթիւ Ֆրանս. Գերմ. Անգլ. իշխաններ, Հունգարիոյ թագաւոր Լուի Անժու, Սերպիայի իշխանը, Պուլկարիայի ձարը։ Սակայն Նիկոպօլի ճակատամարտին մէջ քրիստոնեաները չարաչար յաղթուեցան։ Օսմանցիները Պալքանեան թերակղզիի մեծ մասը մինչեւ Միջերկրական ծովը ձեռք ան-

մակետոնական բարձրագոյն գօմիտէն ուժ տուաւ հայրենասիրական գրիչներու, կազմուեցան մասնաժողովներ զոնէ փախստականներուն նիւթապէս օգնութեան համակու համար։ Զուգադիպութեամբ այդ օրեր ձեռնհաս իշխանութենէն հոս հրաւիրուեցան ուրիշ քաղաքներու զինուորական հրամանատարները և այս պատճառով պահ մը կարծուեցաւ որ խնդիրը սուր կերպարանք առնելու կը ձգտի և վայրկեանէ վայրկեան ամենակարեւոր որոշումներու կը սպասուէր, մանաւանդ որ Սօֆիանի ալ գործունէութեան էն տաք միջոցներն էր. սակայն Միւր կիսապաշտօնական թերթը հրատարակեց մի քանի տղեր, որոնցմով եղածը սովորական դէպքերու կարգը կը դասէր և տեղույս թիւրք գօմիտարն ալ միեւնոյն մոօք միեւնոյն թերթին մէջ պաշտօնապէս յայտարարեց որ եթէ ոչ բոլորովին սխալ՝ գոնէ շատ չափազանցեալ են ըսուածները և այսպէս ամէն ինչ պարզուեցաւ. մեր քաղաքի ժողովուրդ, որ արդէն շատ քիչ կը հետաքրքրուէր ինքիւնրով, տեղը նստաւ. կարծես բնաւ բան մը եղած չըլլար։

Այլ թէ իրօք այսքան իրար անցնելու չափ դէպքեր տեղի ունեցած են թէ ոչ. թիւրքեր գործած չեն բարբարոսութիւններ, եթէ ոչ ըսուածին չափ, գոնէ հերքուածներէն ալ աւելի։

Ամէն մարդ ալ համոզուած է որ այս վերջինն է ճշմարտութիւնը, կը կարծուի թէ գէշութիւններուն առջին շուտով առնելու համար է որ Սինօքին նախագահն ուրիշ կախկոպութիւն մը հետ Պօլիս քնաց և հեռագիրն ալ շատ շուտով հաղորդեց, որ Մակեդոնիոյ համար երեք պուլկար մետրոպոլիտի հաքտատութեան պէրթ չընորհուեցաւ և թէ ուրիշ երկուք ալ խոտառացուած են։ Երեսփոխանական ժողովին մէջ ևս հարցապնդում եղաւ և դարձեալ պա-

տասխանուեցաւ որ եղածները ոչինչ բաներ են և թէ Սուլթանը լաւ տրամադրութիւններ ունի և զեր թրքաբնակ պուլկարներու նկատմամբ. ասոր ապացոյց՝ պէրթները տրուել են և իմօտոյ տակաւին իր բարեացակամութեան աւելի ապացոյցներ պիտի տայ. . . . Թէ ինչք՝ պիտի ընէ տակաւին Սուլթանը, մենք չենք կրնար գիտնալ, սակայն հեռագիրը ետքը լուր բերաւ որ տրուած երեք պէրթներուն գործադրութիւնը յետաձգուած է առայժմ արտաքին ազդեցութեան մը տակ։

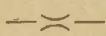
Այսպէս կրակին վրայ դարձեալ շուր նետուեցաւ։

Ինչպէս կը տեսնուի այս բոլոր դարձուածքներէն, եթէ եղած բան մը կայ, չուզուի խնդիր ընել և եթէ կառավարութիւնները չուզեն բան մը ընել, ժողովուրդին պօռալն ու պոռալը, դարներն ու զարները օգուտ չունին։

Մակեդոնական խնդրոյն հետ գոցուեցաւ և Սօֆիանիէն ամսոյս 15 ին սովորական հանգէսով. կըսուէր թէ մինչեւ ամսոյս 20 ը պիտի շարունակէ, սակայն վերջին օրերու դէպքեր և մակեդոնական խնդիր, ինչպէս կերեւի, փութացուցին փակումը, որպէս զի փակուին և խնդիրները։

Վերջին թղթակցութիւնս փօթի յանձնելէս ետքն իմացայ որ մեր դպրոց վերաբացուած է շնորհիւ պատ. թաղ. խորհրդոյ։

Տայր երկինք որ դարձեալ գոցուելու դժբախտութիւնը չունենար և օգտակար ըլլար երկսեռ հայ մանկուոյն։

Սուշավա, 13/25 Դեկտ.

Սուրբ Յակոբ է։ Սուրբ Յակոբը Սուշավայի մէջ մեծ հանգէսով կը տօնուի, մանաւանդ մատաղով։ Մատաղ. հայոց ամենահին սովորութիւնն է մին, սովորութիւն մը՝ որ հարուստը և աղքատը, մեծը և փոքրը կը միացնէ Աս-

ցընելէ ետքը, իրենց ուշադրութիւնը դարձուցին նորէն դէպի Ասիա։ Շատ գրեթէ թեմաք կարողացան նուաճիլ Փոքր-Ասիայի փոքրիկ Յայն իշխանութիւնները և բերդակները. որովհետեւ ոչ միայն այդ փոքրիկ քրիստոնեայ իշխանութեանց, ինչպէս նաեւ Սերմաքեան կայսրութեան փլատակներու վրայ կազմուած միւս ամիրայութեանց մէջ ընդհանուր համերաշխութեան կապ չկար, այլ նոյն իսկ այդ իշխանութիւնները կաշխատէին զիրար ոչնչացնել Օսմանցիներու ձեռքով, Թէեւ Հայաստանի մէջ փոքրիկ իշխանութիւններ կային, բայց նոքա այնքան ուժ չունէին որ կարողանային թախտակարան այդ ընդհանուր հոսանքին առջեւ թուրք մը կազմել։ Անդին կը միայն միայն Բիւզանդական կայսրները, որոնց վրայ կարեւորային յոյս գնէի։

(Շարունակելի)

տուժոյ ողորմութեան սեղանին շուրջը: Հոն ամէնքը հաւատարմաբար, չկայ մեծ կամ պզտիկ, ամէնքը միասիրտ, հեռի թշնամութիւն. ամէնքը եղբայր: Այս սկզբունք վրայ հաստատուած է մատուցի բարի սովորութիւնը, և չէ թէ հեթանոսական ողջակէզներու պաշտամանից շարունակութեան նմոյշ մը, որպէս կը կուգին հաստատել մեր ազգային հնաւանդ սովորութեանց միայն դրսէն ծանօթ օտարապետը:

Այսպէս Սուլայմանի հայ ժողովուրդը հետեւելով իր «պապենա» կան սորվութիւնն զուարթնով կը տօնէ Ս. Յակոբայ տօնը: Ասոր նախ նիւթապէս կը մասնակցի բոլոր Սուլայմանի հայը (բայց ազգատներէ): Նաեւ գիւղաբնակ ազգայինք ետ չեն մնար իրենց լուծան նուիրելու Սատաղի: «Իլալով որ (վանդի) ով որ չի մասնակցի կի կորցնում զիրեն առողջութիւնը»: Սուլայմանի շատ կը վախճայ իր առողջութիւնը վտանգելէ, թէպէտ անդին քիչ հոգ կը կրէ քանազան բարոյական կուրուստներու մասին՝ որք նոյն իսկ իր գոյութեան կնապանան:

Ահա օր եկեղեցւոյ բակը «ինքն է օխտափորաքով» որոց մէջ եռանդոտ կերթեւեկին տեղւոյն հայերը և ոչ-հայերը. նաեւ բոլոր անոնք որք եղած են հայ, կամ իրենց սերնդի մէջ հայի արուեստաւորութեամբ է: Վերջինք դժբախտաբար փոքր թիւ չեն կազմեր:

Սոյն խուռնամբոյս բազմութիւնը առատ նիւթ պիտի կրնար մատակարարել ամերիկեան միսիօնարի մը կենաց հացին վրայ քաղող ճառելու շնորհաւորութեամբ ուխտաւորներու որոց աչքն ու հոգին «զուարթնի» մին վրայ յուսած էին: Իսկ մինք նուազ եռանդոտ, մեր երեսին վրայ ժպիտ չինամ՝ ըստ ռուսահայ բացատրութեան, կը մտնենք վարժարանին սրահը՝ մենք ալ իկարդին մեր ուխտը կատարելու մատուցի սեղանին առաջ, որուն կապաստարէր ի Տեառնէ առատապէս վարձատրեալ աշխատաւոր տիրացուն և իր ընկերներ:

Հոն կալաճատան (խօսք) բացուցող ամէն ուր (կերպ) բանեւրի վրայ, կցած (սկսեալ) Ս. Յակոբէն ինչուան Տալափուս: Վերջապէս հիվըր (ամէն) մէկը իրեն մտքածը (խորհած) զիրուցիւ լուծմանութիւն (իրաւունք) ունէր: Միայն վարժարանի մասին չկար խօսք, և ինչու ըլլար, չէ՞ մի որ ժողովուրդը մեղմութեամբ (զոհ) էր իր Տիրացուներէն:

Այս թէ որ Սուլայմանի սրտին մէջ «հաւտի» բաներուն չափ ազգային դաստիարակութեան հոգն ալ տեղ գրուած ըլլաւ:

Փ. Հ.

Ա.Զ.Գ

Յառաջիկայ տարեշրջանին մէջ Իրանի կը գրկուի այն բաժանորդներուն որոնք աւարտող տարեշրջանին բաժնեգիրը վճարած են: Եթէ իրենց մէջ կան այնպիսի որ ա՛լ չեն ուզեր ստանալ մեր թերթը, թող հաճին Գ. տարեշրջանի մինչեւ երրորդ թիւը ստանալէ ետքը, թերթը մեզ կտարձնել:

ՈՎ ՈՐ ՅԱՌԱՋԻԿԱՅ ՅՈՒՆՈՒՄԱՐ ԱՍՏՈՅ ԱՌԱՋԻՆ ԹԻԻԼԻՆ ՄԻՆՉԵՒ ԵՐՐՈՐԳԸ ԿԸ ՍՏԱՆԱՅ ՈՒ ԵՏ ԶԻ ԳԱՐՉՆԵՐ, ԲԱԺԱՆՈՐԴ ԿԸ ՀԱՄԱՐՈՒԻ:

Խմբագրութիւն

ԳԱՅԹԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐՆ Ի ՊԱՐԿԱՅ

Ի Ս. ԷՋՄԱՍԻՆ

Բիւզանդիոն վերապահութեամբ կը հրատարակէ Գաւրէժէ Իրեն զրկուած նամակ մը, որ կը յայտնէ թէ հանգուցեալ Գէորգ կաթողիկոսի ի նպատակ Գէորգեան ճեմարանի կտակած 200000 բուլլին Ս. Էջմիածնի գանձարանէն գողցուել է հետեւեալ պարագաներուն մէջ:

Գանձարանը երկու բնակարան ունի. մէկը կաթողիկոսին քով կը գտնուի, իսկ միւսը գանձապետին քով: Կաթողիկոսի ազգական Պ. Խորէն խորմեան տնոր վտապահութիւնը գրաւած ըլլալով կը յաջողի ձեռք անցունել բանակին, և, գանձապահ վահան վարդապետի հետ համախորհուրդ, կ'իրադրեն իշխող գումարը: Սինոդին բոլորութեամբ իմանալով այս դէպքը, քննութիւն կը բանայ, և հարցաքննութեան կենթարկէ վահան վարդապետը, որ կը պընդէ թէ կաթողիկոսին հրամանով իրեն վճարած է այդ գումարը: Սակայն յետոյ կը հաստատուի որ քննութիւնը բացուելէն ետքը վահան վարդապետ և իր մեղսակիցներ չարաչար գործածելով կաթողիկոսին վտապահութիւնը, Նոթութեան ներկայացուցեր են դրամ պահանջող հրամանագրեր, զորոն կաթողիկոսը ստորագրեր է առանց կարգաւոր:

Նոյեմբեր 3 ին Պ. Խորէն խորմեան ձեռքաւարելով թիֆլիզ զրկուել է, իսկ վահան վարդապետ, ինչպէս նաեւ կաթողիկոսին քարտուղար Նահապետ վարդապետ, որ մեղսակից կը նկատուի սոյն հրամանագրերու պատճառութեան մէջ, Ռուսաստանի փոքր քաղաքներ աքսորուել են՝ կառավարութեան հրամանով:

Դէպքը այնքան ծանր ու դաշնակցաւոր է որ մենք եւս մեր կողմէ կատարեալ վերապահութեամբ կը հրատարակենք զայն առ այժմ:

Ա.Զ.Գ.Ե. ԳՈՐԾԵՐՆ Ի ՊԱՐԿԱՅ

Ասկէ առաջ իրազեկ ստորագրութեամբ Պուրկիզէն մեզ գրուած նամակ մը հրատարակեցինք, որ տեղւոյն ազգ. գործերու ցաւալի վիճակին մասին ուրիշ տեղեկութիւններու հետ կը հաղորդէր նաեւ թէ թաղական խորհրդոյ անդամներուն միջեւ խորհրդարանի մէջ սաստիկ վէճերէ ետքը ծեծկռուք մը տեղի ունեցեր է: Թաղական խորհուրդը փութաց հերքման գրով մը, զոր հրատարակեցինք մեր 79 թիւով, անտեղի յայտարարել իրազեկին տեղեկութիւնները:

Այժմ՝ ցաւ է մեզ յայտնել թէ ոչ միայն տեղեկատուէն այլ և ուրիշ չեզոք աղբիւրներէ մեզ հասած գրաւոր ու բերանացի նոր տեղեկութիւններ կը հաստատեն թէ իրօք կռիւր պատահած է, թէ ազգ. գործերը ծայրայեղ անկերպարանութեան մը մատնուած են շնորհիւ թաղ. խորհրդին, որ բնաւ համակրութիւն չվայելի ժողովրդի մէջ օրինաւոր ընտրութեամբ մը ազգ. գործերուն գլուխը անցած չըլլալով:

Եթէ չափազանցուած չեն այս տեղեկութիւններ, եթէ մասնաւոր ճշմարիտ է որ թաղական խորհուրդի ատենապետը իր ընկերներուն հրաժարելէն ետքը պարզապէս ինքն իրեն օգնական առած է հոգաբարձութեան հրաժարեալ անդամներէն մէկը որ իբր ատենապետ կը ստորագրէ խորհրդոյ պաշտօնագրերը, զեղծումը և ապօրինաւորութիւնը այնքան բայտ են ու բացարձակ որ ինքնակաշ թաղական ատենապետին և իր երկու ընկերներուն ուրիշ բան չի մնար ընելու, եթէ ոչ լուկ միջոց ու փութով քաշուիլ ասպարէզէն մեծագոյն պատասխանատուութիւններ չհրաւիրելու համար իրենց վրայ:

Առ այժմ այսքան, որ կը յուսանք թէ կը բաւէ իբր ազգարարութիւն առ որ անկ է:

ՀՐԱՆԻՐ

Առաջիկայ Յունիսար 1 թիւերը, Սիսակեան Ընկերութեան ընթերցարանին ի նպատակ թատերական երեկոյթ մը պիտի տրուի, հայ գերասանական «Վէսէլ» խումբին ձեռամբ, քաղաքիս Սլավօթի թատրոնին մէջ:

Եւ խնդրենք մեր Պատ. ազգ. կիցներէն որ հաճին ներկայ գրտնուիլ սոյն թատերական երեկոյթին, որուն կանոնադրութեանը և շքեղութեանը համար ամէն ջանք նուիրուած է: Եւ ասով թէ՛ իրենք քանի մը հաճելի ժամեր անցուցած պիտի ըլլան և թէ՛ իրենց վճարած դրամով փոքր ինչ նպաստ:

տաճ ազգային մտաւոր զարգացումին:

Ի դիմաց վարչ. ժողովոյ

Ատենադպիր Ատենապետ
Շ. Յ. Սուխանեան Վ. Մանուկեան

Յ. Գ. — Տոմսակները այսօրուրէն սկսելով կը ծախուին ընթերցարանը և կաղանդի իրիկունը թատրոնի կիշէն:

ԻՐԱՆԻԱՆՔ ԸՆԴ
Գ. ՍԵՆԵՍԻ (1898)

Իրաւունքն իբրեւս սէնէսի խիթամ պուլուպ, Յունիսար պիրտէն իթիպարէն իշիւնսի սէնէյէ գատէմ պասըյօր. պու եէնի սէնէն զարփընտա տախի միլլէթտաշլարըմըզըն հիւանի թէվէտէհիւհընա մազհար օլմագ իւմիտինտէյիլ: Պինաէն ալէյհի Իրաւունքն միւնտէրիճաթըն տահա զիյատէ ճալիպի տըզգաթ իտէպիլմէթ իշիւն՝ էրմէնիճէ գըմընտա հապա տիւսաթը խարիթիլ: Վէ թիւրքէ գըսմընտա Պուլկարիանըն տախի ի հապա տիւսիլի տէրճ իտէճէկիլ. իշպու տախիլի հապա տիւսիլ Պուլկարիտա պուլընան միլլէթտաշլարըմըզըն հէր սընփընա շայանը տըզգաթ վէ մուհիպի մէնֆաւթ օլմագ տըր:

Կաղէթամըզըն թիւրքէսի լիսանըն լէթաֆէթիւնէ պագմայուպ հէր պիր օգույանըն անլայապիլէճէկիլ աշըգ պիր լըսանլէ եազըլմագ տըր:

Իրաւունք միլլէթին հիշ պիր ֆըզրասընա թարաֆտար օլմայուպ, հէր պիր մէսէլէի պիթարաֆանէ մուհաթէմէ իտէճէթ վէ միլլէթին մէնֆաւթընը կէօզէտէճէթ տիր:

Իրաւունքն սէնէլիք ապօնէ պէտէլի Պուլկարիա իշիւն 12 վէ խարիճ իշիւն 1/4 ֆրանգ թային օլընմըշ տըր. կաղէթա հաֆթա տա իթի տէֆա՛ թապ օլընտըզը կիւն՝ բօթայա վէրիլիլ. հալընըզ Պուլկարիա խարիճիւնտէ պուլընանլարա իթի նօմէրօսը պիր տէֆատան հօլլանըլը. ֆագաթ պուլընարտան հէր բիմարըզու իտէր իսէ 2 ֆրանգ զիյատէ վէրուպ, կաղէթամըզը կիւնիւ կիւնիւնէ այլը այլը ալա պիրիլ:

Իրաւունքն պէտէլիսէ սէնէլի 2 ֆրանգ գամ իթմէմիլ հիշ պիր քիմէյէ մինասիաթիսիլ կէօրիւն մէմէլի տիր. զիրա կէշէն սէնէ հաֆթատա իթի տէֆա նէշը իթմէյէ պաշլայաճաղըմըզ վագըթ՝ 100 ապօնէ արթմագ իսէ 2 ֆրանգ գամ իթմէկէ մէճպուր օլմագըլըմըզըն եազմըշ տըզ: Ապօնէլէրի միլ արթմագըն օլտըզը հալտէ պու սէնէ էսկի ֆիյաթլէ տէվամ իթտի իսէք տէ պու տէֆա կաղէթամըզըն թէրագըլընը վէ պէգատընը թէմիլ իթմէթ իշիւն

2 ֆրանգ զամմ իթմէկէ մէծպուրի-
յէթ հասըլ օլմուշ տըր : Պոնընյա
պէրապէր իրաշուք խարիճտէ
նէշր օլունան կաղէթալարըն էն
ուճուզը տըր :

Կէշէն սէնէ կաղէթալ պէտէլինի
էօտէմիշ օլան զէվաթալ պուսէնի
սէնէտէ տախի եօլանըլուճագ տըր :
1898 սէնէսի իշին իրաշուք
ապօնէ օլմագ իսթէմէյէնէր կա-
ղէթալը կէրի եօլամալը վէ եա-
լօտ պիր մէթուպալ պիլտիլմէլի
տիրէր :

ՀէՐ ԲԻՄ ԲԻ ԵԷՆԻ ՍԷՆԷՏԷ
ԿԱԶԷԹԱՄԸԶԸՆ ԻԻՉ ՆՕՄԷ-
ՐՕՍԸՆԸ ԳԱՊՈՒԼ ԻՏԷՐ ՎԷ
ԿԷՐԻ ԵՕԼԼԱՄԱԶ ԻՍԷ, ԱՊՕՆԷ
ԹԱՆԸԼԱՃԱԳ ՏԸՐ :

Իրաշուք մոշաւարիլիկի

ՄԱՔԷՏՈՆԻԱ

Երկիրմի սէնէ մուգատտէմ
Բուս-թուրք մուհարէպէսի ագա-
պինտէ Սուլթանըն մազլուպիյէթի
սէմէրէսի օլարագ Սան-Սթէֆա-
նօտա իմպալանմըլ օլան ահտնամէ՝
Շարգ խրիսթիյանլարըն էքսէրիսի
իշին պիր թարիգի սաատէթ ու
սէլամէթ աշապիլէճէք վէ օլ թա-
րիխտէն պու կիւնէ գատար զու-
հուրա կէլէն գըրկընլար, զուլու-
լար վէ պարպարըզլարըն վուգու-
յինի մէնն իտէպիլէճէք օլտըլը
մէհուզ տըր :

Մէքըրիւր ահտնամէ ահքեամըն-
ճա պու կիւն թուրքլէրին զուլմը
ալլընտա պուլունան Մաքէտոնիա
էյալէթի տախի Պուլկարիյա
տախիլ օլաճագ ըտը : Ֆագաթ
տիկէր տիւվէլի մուաղզամա քէնտի
մէնֆաթ ու էնթրիգալարը սէպէ-
պի իլէ մէքըրիւր ահտնամէնին ֆէս-
լաի ճիհէթինէ կիտիպ, Պէրլին
ահտնամէի մահուտէսի իլէ թէք-
ըար Շարգ միլէթլէրինի Սուլ-
թանլարըն պօյունտըրըլը ալթընա
պըրագտըլար : Եալընըլ էրմէնիս-
թանտա օլընաճագ իսլահաթըն
պիր նէվի տէ Մաքէտոնիա էյա-
լէթլէրինտէ իճրա օլընաճաղընը վէ
էհալինին ըրզ, մալ ու ճանընըն
մուհաֆապա իտիլէճէկինի տէվլէթ-
լէր տախի քէնտի իմպալարը իլէ
թէմին իթտիլէր :

Պու ահտնամէ իլէ, Պապը-Ալի
եագասընը Բուսլարըն էլինտէն
գուրթարմըլ վէ Բուս օրտուլարը
էրմէնիսթանտան վէ Սթանպօլ էօ-
նիւնտէն կէրի չէքիլմիշ օլմալլէ,
թուրքլէր իսլահաթ իճրա իտէճէք
եէրտէ զուլուլարըն նէվինի ար-
թըրմայա պաշաւարըլար : Էրմէնիս-
թանտա էրմէնիլէրին էքսէրիյէ-
թինի մահլ իթմէք իշին Գիւրտ-
լէր իլէ հիւքիւմէթ էլ էլէ վէրիպ,
ուճուճ՝ գըրկըն մէնզարէլէրի
թէշքիլ իթտիլէր : Մաքէտոնիա-
տա իսէ խրիսթիյան միլէթլէր
պէնինտէ ատալէթ վէ խուսու-
մէթ թօհուլմըն ալթըպ, Բուլմը
Պուլկարա, Սըրպը Ուլահա գարշը

մուսմէլէի խուսուլմէթ քեարանէյէ
թէշքիլի իթտիլէր : Մաքէթէսիւֆ
Պապը Ալինին՝ տահա տօղրու Եր-
տըլըն պու թէտպիրի մուվաֆա-
գըլյէթի թամմէ հասուլա կէթիր-
տի : Էօլլէ քի՝ պու կիւն Մաքէ-
տոնիա Բուլար թուրքլէրին
չուլմինտէն պահա իթմէլէր Սըրպ-
լար վէ եախօտ Ուլահալար աքսինի
իտտա իթմէկէ չըքըշըլար :
Մաքէտոնիա պու Յ—ն միլ-
լէթլէր պէնինտէ հուսուլա կէլէն
կէրկինլիք սայէսինտէ թուրք
Երմէնիլարըն հալընըճա էգէ
պիլտիլի կիպի, պուլունան սօնրա
տախի պու միլլէթլէրի պիրէր պի-
րէր էգէք իշին մէյտանտա օ-
լան կէրկինլիկի տահա զիյաւտէ
գուլվէթլէտիրմէյէ չալըշըլար :

Թուրք բէք կիւզէլ անլամըլ
տըրքի միլլէթլէրին խուսուլմէթի
քիլիսէլէրին թէֆրիգի վէ րահպ-
լէրին թէշքիլիլ իլէ տահա չիտ-
տէթլի օլապիլիւր : Իշլէ պու սէ-
պէպտէն Պապը Ալի զաթէն հէր
պիր գաղաւա, պուլկար, սիւպ,
ուլահ վէ րուճ տէքթիլէրին
թէէսիս իթմէք էքսէրմէնտա
պուլընըլար իքէն, Պալզան հիւ-
հիւմէթլէրի կէօհա՝ քէնտիլէրին
թէէսիլէրի սայէսինտէ եէնի եէ-
նի պէրալթար ալմաղա մուվաֆ-
ֆագ օլտըզլարըն էհալիլէ կէօս-
թէլմէկէ չըքըշըլար : Խալլը
էքէնտիլէր պու պէրալթար սիլլին
թէէսիլէրին սայէսինտէ վէրիլմէ-
յօր : անլէրի Սուլթան քէնտի մէն-
ֆաթլը իշին, եանի Մաքէթոն-
եա խրիսթիյանլարը պէնինտէ
խուսուլմէթի արթըրմագ վէ պու
սայէտէ քէնտի հաքիմէյէթինի
տէվտմ իթտիրմէք մագսէտինէ
մէպնի վէրիյօր, պուլունլէ պէ-
րապէր պիր գիլմէթ թալթըն-
տա՝ եանի պիր մուգապիլլէ նէվին-
տէ վէրմէքտէ տիր : Նապըլլէ
կէշէն հաֆթալարու Մաքէթոնի-
տա իճրա օլընան մէպալթիմ վէ իլէ-
ֆիլաթա պէտէլ վէ եալօտ պիր
թարլիյէ նէվինտէն պու հաֆթա
եէնիտէն իւշ պուլկար րահպլէրէ
պէրալթար վէրիլուպ, Մաքէթո-
նիայա կէօնտէրիլմիշ տիր :

Պու եէնի պէրալթար Պուլկա-
րիս հիւքիւմէթի իշին պիր մու-
վաֆագըլյէթ տէկիլ տիր : զիրա
էվլէլլէ կիւն 1-2 պէրալթ տախի
Ուլահ րահպլէրէ վէրիլմիշ տիր,
վէ պու պէրալթար իլէ թուրք
հիւքիւմէթի քէնտի մէնֆաթլընա
խրմէթ իթմիշ օլըլար : Պուլկար
վաթանտալարըմըլտա էկէր շու-
պէրալթարը պիր թարլիյէ նէվին-
տէն թէլապըլ իտէրլէր վար իսէ,
քէնտի քէնտիլէրին չօճուգ կիպի
ալտալթմըլ օլուրար :

ԱԶԴ

Իրաշուք կը ծախուի Սասուն
սըճարանի ծխալաճառ Պ. Վահան
Անտօնիանի, Մուսալլազուրու գահ-
վէճի Պ. Յակոբ կէօղիւպէօյիւք-
եանի և Ապտիւրրահման միլլիթին
դէմ հայկական Գրատան մէջ
ի վառնա :

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Ֆէլաթէթլիւ Բրէնս ֆէրտինանտ
հապրէթլէրի Ս. Ալէքսանտր մու-
րասա նիշանը շուրայի տէվլէթ
լէյիսի Սայիտ բաշայա իհտա
իթմիշ տիր :

Թուրքլէրին եէտի զուլմընտան
գաշըպտա Սօֆիայա վէ Գէօսթէն-
տիլէ իլթիճա իթմիշ օլան 250
քիշի գատար Մաքէտոնիալը մազ-
լումէյնէ թէվլի օլունմագ իւզրէ՝
Պուլկարիլանըն պիր չօգ շէհիլլէ-
րինտէ քէպա վարնատա պէյնէլ
էհալի իսնէ թէճէմմիլ օլընմագ-
տա տըր :

Հասըլաթը Սթրանճա նամ է-
տիրնէ Պուլկար գօմիթէսինէ թախ-
սիս օլընմագ իւզրէ կէշէն ագշամ
վարնատա Անկէլ Սլաֆօթըն սա-
լաքնտա թէալթրօ լուպիլթը իճ-
րա օլընտը : Եարըն ագշամ օլ
մագսէտլէ իքինճի տէֆա օլարագ
մէքըրիւր սալատա պիր թէալթրօ
լուպիլթը տախի իճրա օլընա-
ճաղը մէսմիլթիլ օլմըլ տըր :

Պու եաղտան պէրու վարնատա
հաֆթատա իքի կիւն բաղար թէշ-
քիլ օլընմագտա, վէ պու սայէտէ
պիր չօգ քիշի կէշինմէքտէ իքի,
ֆագաթ հէր նէ սէպէպէ մէպնի
իսէ՝ մէքըրիւր բաղար եէրինտէ
մալիֆաթուրա վէ պաղալիյէ մալ-
լէրին սալթըլմալը Պէլէտիյէ գա-
րարը իլէ մէնն օլընմըլ օլուպ,
եալընըլ քէօլլիւլէրին կէթիրմիշ
օլտըլը հայվանաթ վէ մէքուլաթ
սալթըլաճագ տըր :

ՄԻԻԹԷՆԷՎՎԻԷ

Երմէն հարպիլի նալըլը ժէ-
նէրալ Սմօլէնսթի՝ օրտու գօման-
տանլարընա թէպիլիլ իթտիլի էվա-
միրի ումուլիյէտէ՝ զապիթանըն
կիպի շիրքէթլէրէ իշլթրագ իթ-
մէքտէն շէտիտէն մէնն օլընմա-
սընը պէյան իտիյօր :

Թուրք հիւքիւմէթի Օսմանլը
պանգապընտան 800000 լիւրա իս-
թիգրալ իթմէք իսթմիշ իտի-
Պանգա էվորթա տէվլէթլէրինտէն
պու մէպաղըն թէմին օլընմաթ-
նը թալէպ իթմիշ վէ տէվլէթլէր
թէմին իթմէք իսթմէմիշ օլմաղ-
լէ հիւքիւմէթ պանգատան եա-
լընըլ 200000 լիւրա ալապիլմիշ
իտի, Պու տէֆա Պապը Ալինին
թէքլիֆի իւզրէրինէ՝ Սթանպօլ
Երմէն էլիսի՝ թաղմինաթը
հարպիլէնին պիրինճի թագսիթի
Օսմ : պանգապըն էօտէնմէքտէ
օլտըլընը պիլտիրմիշ տիր :

Լօնտրա կաղէթալարընտա Սթան-
պուլտան գեկտ. 30 թարիլիլ քէ-

շիտէ օլունան շու թէլէկրաֆ տէրճ
օլընմըլ տըր :

«Տիւն Օսմ. Պանգատը իլէ 400
պին լիւրալը պիր իսթիգրալ մու-
գաղէլէսի իմպալանտը, պու մէպ-
լաղ՝ սօն մուհարէպէտէ ասքէլլէ-
րին նաղլիլէ իւճրէթինէ թախսիս
օլընաճագ տըր : մուգաղէլէ Սուլ-
թանտան թախսիլ օլընտըգտան
սօնրա մէրիլլ իճրա օլաճագ տըր :

ՀՐԱԻԷՐ

Տեղույս Աղբատախնում Ընկե-
րութեան գոյութիւնը աւելի ար-
գիւնաբեր ընկու նպատակաւ,
ընդհանուր ժողովոյ դիւանս կը
հրաւիրէ սոյն ընկերութեան բա-
ժանորդները ներկայ գտնուիլ
ընդհ. ժողովի գումարման, որ տե-
ղի պիտի ունենայ յառաջիկայ կի-
րակի, կէս օրէն ետք ժամ 4ին,
ընթերցարանի սրահին մէջ :

Դիւան Ընդհ. ժողովոյ
Ասեմապիւր Ասեմապիւս
Մ. Գ. ԱՇԺԵԱՆ Յ. ԳՈՒՐԳԷԹԵԱՆ

ՏԱՐԵՑՈՑԸ

Հրատարակուեցաւ հալ—Ռուճանե-
րէն տարեցոյցն ի կալաց. ձեռագր. Տ.
Ղեւոնդ քահանայ Փափագեանի : Կը
պարունակէ Ա. ժամանակագրութիւն
երեւելի անցիլի ալիարհի. Բ. համա-
սօտ գիտելիք ի վերայ տոմարին հայոց
Գ. տոմարաւոր մը՝ Զգաշուն հոգին.
Դ. բուն օրացոյցը. Ե. յաւելում մը
որ կը բաղկանայ «ոգին արաբկերի»
վերնագրով եղիւրդութենէ մը, եր-
կու ոտանաւորներէ ու բարոյալից ա-
սացուածներէ :

Գին 1 ֆրանգ, կը ծախուի Վառնա
գրալաճառ Ս. Զարբանէթեանի քով :
Տ. Ղեւոնդ քահանան հրատարակած
է նաեւ իր նախորդ տարուան օրա-
ցոյցին յաւելումը որ կը ծախուի 50
սանդիկի :

ԱՐՄԷՆ ԷՍԹԱՆԱՆԵՐԻ
ՄԷԹՎԱ ՄԱՂԱՋԱՄԸ

Պաշտօն-Քաղաքընտա պիլիմի
գոշոյնը կանընտա էՅԷ Ն. մաղապա
Վ. Ա. Ռ. Ա.

Իշպու մաղապատա հէր նէվ եաշ
վէ գուրու մէյվալար զայէթ էհ-
վէն ֆիլաթլէ բէրէքէնտէ վէ թօր-
տան սալթըլմագտա տըր : միւրա-
ճալթ իտէն րաղպէթլու միւլթէ-
րիլէրին էգհէր ճիհէթ մէֆուճ ի-
տիլէճէկի իլան օլունուր :

ՎԱՀԱՆ ՄԱՆՈՒԷԼԵԱՆ
Կ. Տ.

ԿԱՂԱՆԵՐԵԹ
Վիպակ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆԷԷ
Գ. Ի. Ա. 30 աւաթիւ
Կը ծախուի հեղինակին քով
վառնա, Աղզալին Ընթերցան և
Բուսլուր էֆէ Մ. Խօրասանճեանի
քով :